

Adabi putovanja

[Bosanski – Bosnian – بوسني]

Muhammed b. Ibrahim et-Tuvejdžiri

Prijevod:

Hakija Kanurić

Revizija:

Ersan Grahovac

2014 - 1435

IslamHouse.com

آداب السفر

« باللغة البوسنية »

محمد بن إبراهيم التويجري

ترجمة:

هاكيا كانوريتش

مراجعة:

أرسان غراهوفاتس

2014 - 1435

IslamHouse.com

Adabi putovanja

Traženje savjeta od dobrih ljudi

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je jedan čovjek rekao: „**Allahov Poslaniče, želim krenuti na putovanje pa me posavjetuj!**“ Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: „**Budi bogobojazan i donosi tekbire na svakoj uzvišici!**“ A kada je čovjek otišao rekao je: „**Allahu skрати mu razdaljinu i olakšaj mu putovanje.**“ (Bilježi Tirmizi i Ibnu Madže)¹

Šta treba reći onaj ko ostaje putniku kada kreće na put

Ibnu Omer, radijallahu anhu, kaže: Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nas je ispraćao i govorio: „**Allahu povjeravam tvoju vjeru, tvoj emanet i završetke djela tvojih.**“ (Bilježi Tirmizi)²

Šta treba reći putnik kada kreće na put onom ko ostaje

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da mu je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, opraštajući se s njim

¹ Hadis je dobar, a bilježi ga Tirmizi, br. 3445., i ovo je njegova verzija, i Ibnu Madže, br. 2771.

² Hadis je vjerodostojan, a bilježi ga Tirmizi, br. 3443., pogledati: *Es-Silsiletus-sahiha*, br. 14.

rekao: „**Ostavljam te Allahu u emanet, Onom Čiji se emanet ne gubi!**“ (Bilježi Ahmed)³

Putovanje u dobrom društvu

Ebu Musa, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: „**Dobar i loš drug su poput prodavača mirisa i kovača; prodavač mirisa će ti pokloniti miris ili ćeš ga od njega kupiti ili ćeš barem njegov lijep miris osjetiti, a kovač će ti izgoriti odjeću ili ćeš osjetiti ružan miris.**“ (Muttefekun alejh)⁴

Izbjegavanje da se putuje sam osim u potrebi

Ibnu Omer, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: „**Kada bi ljudi znali o samoći ono što ja znam nijedan jahač ne bi sam noću putovao.**“ (Bilježi Buharija)⁵

³ Hadis je dobar, a bilježi ga Ahmed, br. 9230., pogledati *Es-Silsiletus-sahiha*, br. 16.

⁴ Bilježi Buharija, br. 5534., ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 2628.

⁵ Bilježi Buharija, br. 2998.

Nevođenje psa i nenošenje zvona za vrijeme putovanja

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: „**Meleki ne prate skupinu uz koju je pas niti onu sa kojom je zvono.**“ (Bilježi Muslim)⁶

Pomaganje saputniku za vrijeme putovanja i mimo putovanja

Ebu Seid el-Hudri, radijallahu anhu, kaže: dok smo jedne prilike bili na putovanju sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, sustiže nas jedan čovjek na svojoj jahalici te poče gledati desno i lijevo, a Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: „**Ko ima viška jahalicu neka je da onom ko nema jahalice, a ko ima viška opskrbe neka je da onom ko nema!**“ (Bilježi Muslim)⁷

Vrijeme putovanja

Ka'b ibn Malik, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, četvrtkom krenuo u bitku na Tebuku, a volio je polazak četvrtkom. U drugoj predaji je rečeno: „**Rijetko se dešavalo da Poslanik,**

⁶ Bilježi Muslim, br. 2113.

⁷ Bilježi Muslim, br. 1728.

sallallahu alejhi ve sellem, krene na putovanje nekim drugim danom osim četvrtkom.“ (Bilježi Buharija)⁸

Kretanje na put jutrom i putovanje noću

1. Sahr el-Gamidi, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: „**Allahu podari mom ummetu bereket u jutarnjim časovima.**“ A kada bi poslao izvidnicu ili vojsku slao bi ih početkom dana. (Bilježi Ahmed i Ebu Davud)⁹
2. Enes, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: „**Putujte noću, jer se noću zemlja skuplja.**“ (Bilježi Ahmed i Ebu Davud)¹⁰

Dova pri ulasku u prevozno sredstvo

Uzvišeni Allah je rekao: ***Hvaljen neka je Onaj koji je dao da nam one služe, mi to sami ne bismo mogli postići, i mi ćemo se, sigurno, Gospodaru svome vratiti!*** (Ez-Zuhruf, 14.)

⁸ Bilježi Buharija, br. 2950. i 2949.

⁹ Hadis je vjerodostojan, a bilježi ga Ahmed, br. 15522., i Ebu Davud, br. 2606., i ovo je njegova verzija.

¹⁰ Hadis je vjerodostojan, a bilježi ga Ahmed, br. 15157., i Ebu Davud, br. 2571., i ovo je njegova verzija.

Putna dova

Ibnu Omer, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada bi se uspeo na svoju devu krećući na put donosio tri tekbira i zatim govorio: „**Hvaljen neka je Onaj Koji je dao da nam one služe, mi to sami ne bismo mogli postići, i mi ćemo se, sigurno, Gospodaru svome vratiti! Allahu, molimo Te da nas prati dobro na putu našem i odanost Tebi, a od naših djela samo ona kojima si Ti zadovoljan! Allahu, olakšaj nam ovo putovanje, a razdaljinu njegovu skрати! Allahu, Ti si pratioc na putu i čuvar u porodici, zato - zaštititi me od zamora i nesreća na putu, te tuge koja bi me mogla zadesiti u imovini i porodici!**“

A kada se povrati kući s puta, prouči se ista dova i još doda: „**Vraćamo se i trajno kajemo, Allahu svome pobožni i zahvalni!**“ (Bilježi Muslim)¹¹

Kako trebaju postupati dvojica na putovanju

Ebu Musa, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada je poslao njega i Muaza u Jemen rekao: „**Olakšavajte a nemojte otežavati, privlačite a ne otjerujte i pomazite se**

¹¹ Bilježi Muslim, br. 1342.

međusobno a nemojte se razilaziti!“ (Muttefekun alejh)¹²

Kako trebaju postupati troica ili više osoba na putovanju

Ebu Seid el-Hudri, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **„Kada trojica krenu na put, neka jednoga između sebe odrede za vođu (emira).“** (Bilježi Ebu Davud) ¹³

Pridržavanje pravila ponašanja na ulici

Ebu Seid el-Hudri, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **„Čuvajte se sjedenja po putevima.“** Rekoše: **„Allahov Poslaniče, sjedenje na putu je nama neophodno, mi tu razgovaramo.“** Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, na to reče: **„Ako ćete sjediti, onda dajte putu njegovo pravo.“** Rekli su: **„A šta je pravo puta, o Allahov Poslaniče?“** Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je odgovorio: **„Obaranje pogleda, otklanjanje**

¹² Bilježi Buharija, br. 4344., i Muslim, br. 1733., i ovo je njegova verzija.

¹³ Hadis je dobar, a bilježi ga Ebu Davud, br. 4817., pogledati: *Es-Silsiletus-sahiha*, br. 1322.

neprijatnosti, odvrćanje selama i naređivanje dobra i zabranjivanje zla.“ (Muttefekun alejh)¹⁴

Šta izgovara putnik kada se penje na uzvišicu i kada se spušta

1. Džabir ibnu Abdullah, radijallahu anhu, je rekao da su kada bi se penjali na uzvišicu donosili tekbire (izgovarali: Allahu ekber) a kada bi se spuštali govorili bi: subhanallah (slavljen neka je Allah). (Bilježi Buharija)¹⁵
2. Ibnu Omer, radijallahu anhu, kaže: Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i njegova vojska su kada bi se penjali na uzvisine donosili tekbire, a kada bi se spuštali govorili bi: subhanallah. (Bilježi Ebu Davud)¹⁶

Kako postupa putnik kada prolazi mjestom u kojem su živjeli silnici

Abdullah ibnu Omer, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada je naišao pored Hidžra (mjesto na kojem je živio drevni narod A'ad) rekao: „**Ne ulazite u kućišta onih koji su sami sebu nepravdu nanijeli osim plaćući da vas ne bi**

¹⁴ Muttefekun alejhi, bilježi Buharija, br. 2465..., ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 2121.

¹⁵ Bilježi Buharija, br. 2993.

¹⁶ Hadis je vjerodostojan, bilježi ga Ebu Davud, br. 2599.

snašlo ono što je njih snašlo!“ Zatim je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odjećom zamotao lice sjedeći na svojoj jahalici. (Muttefekun alejh)¹⁷

Kako se spava na putovanju noću

Ebu Katade, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada bi na putovanju htio noću spavati legao na desni bok, a kada bi pred jutro htio spavati ispravio bi podlaktice pa bi glavu naslonio na svoj dlan. (Bilježi Muslim)¹⁸

Šta izgovara putnik kada stane na nekom mjestu da odmori

Havletu bintu Hakim es-Selmije, radijallahu anhu, prenosi da je čula Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: „Ko se ustavi na nekom mjestu te kaže: „**Utječem se Allahovim potpunim riječima od zla Njegovih stvorenja, ništa mu neće nauditi sve dok ne napusti to mjesto.**“ (Bilježi Muslim)¹⁹

¹⁷ Muttefekun alejhi, bilježi Buharija, br. 3380., ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 2980.

¹⁸ Bilježi Muslim, br. 683.

¹⁹ Bilježi Muslim, br. 2708.

Iščekivanje onog ko ima kakvu potrebu

Aiša, radijallahu anhu, govorila je: „**Krenuli smo zajedno sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, na jedno od njegovih putovanja, te kada smo dospjeli do El-Bejda ili Zatul-džejš meni se prekinula ogrlica. Tada je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odsjeo kako bi se potražila, a i svijet odsjede s njim, a sa sobom nisu imali vodu.**“ (Muttefekun alejh)²⁰

Šta izgovara putnik kada putuje u predjutarnjem vremenu

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada bi ga kroz putovanje zateklo predjutarnje vrijeme govorio: „**Neka posvjedoči onaj ko čuje da zahvaljujemo Uzvišenom Allahu na Njegovim blagodatima i Njegovom lijepom iskušenju. Gospodaru naš, budi uz nas i obilno nam svoje blagodati daji. Allahu se utječemo od vatre.**“ (Bilježi Muslim)²¹

Šta kaže putnik kada mu jahalica posrne

Ebu Melih prenosi od jednog čovjeka da je rekao: „**Jahao sam zajedno sa Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, sjedeći iza njega, te utom njegova životinja**

²⁰ Bilježi Buharija, br. 334., i Muslim, br. 367.

²¹ Bilježi Muslim, br. 2718.

posrnu a ja rekoh: 'Propao šejtan!', na to Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: 'Ne kaži propao šejtan, jer kada ti to kažeš šejtan raste sve dok ne bude poput kuće, i govori: to je mojom moći! Ali kaži: 'U ime Allaha.', jer kada to kažeš šejtan se smanjuje sve dok ne bude poput muhe.'“ (Bilježi Ahmed i Ebu Davud) ²²

Šta kaže kada ugleda naseljeno mjesto u koje namjerava ući

Suhejb, radijallahu anhu, prenosi da Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije ugledao ni jedno mjesto u koje želi ući a da nije rekao: „**Allahu, Gospodaru sedam nebesa i onog što natkrivaju, Gospodaru sedam zemalja i onog što nose, Gospodaru šejtana i onih koje su zaveli, Gospodaru vjetrova i onog što viju, tražimo od Tebe dobro ovog mjesta i njegovih mještana a Tebi se utječemo od njegovog zla, zla njegovih stanovnika i zla koje je u njemu.**“ (Bilježi Nesai u El-Kubra i Tahavija) ²³

Šta izgovara povratnik sa hadždža ili nekog drugog putovanja

²² Hadis je vjerodostojan, a bilježi ga Ahmed, br. 20867., i Ebu Davud, br. 4982.

²³ Hadis je vjerodostojan, a bilježi ga Nesai u *Es-Sunenul-kubra*, br. 8826., i Tahavija u *Muškilul-asar*, br. 5693., pogledati: *Es-Silsiletus-sahiha*, br. 2759.

Ibnu Omer, radijallahu anhu, prenosi da Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada bi se vraćao iz boja, sa hadždža ili umre na svakoj uzvišici bi izgovarao tri puta Allahu ekber, a zatim bi rekao: „**Nema boga osim Allaha Jedinog, Koji Sebi ravnoga nema. Njemu pripada sva vlast i zahvalnost. On je svemoćan. Vraćamo se i trajno kajemo, Allahu robujemo, Njemu sedždu činimo, Gospodaru našem zahvaljujemo. Allah je obećanje Svoje ispunio, roba Svog pomogao, i sve protivnike Sam porazio!**“ (Muttefekun alejh)²⁴

Povratak kući nakon obavljene potrebe zbog koje se putovalo

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: „**Putovanje je dio azaba (patnje); uskraćuje putniku njegov san, hranu i piće, pa kada neko od vas obavi svoju potrebu zbog koje je na putovanju neka požuri svojoj porodici.**“ (Muttefekun alejh)²⁵

Vrijeme povratka sa puta

²⁴ Bilježi Buharija, br. 1797., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 1344.

²⁵ Bilježi Buharija, br. 3001., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 1927.

1. Ka'b ibnu Malik, radijallahu anhu, prenosi da se Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije vraćao sa putovanja osim danju, u prijepodnevnim časovima, pa kada bi stigao prvo bi otišao u džamiju gdje bi klanjao dva rekata, a nakon toga bi sijedio u njoj. (Muttefekun alejh)²⁶
2. Enes, radijallahu anhu, prenosi da Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije dolazio kući noću, dolazio je samo jutrom ili večeri. (Muttefekun alejh)²⁷

Sunnet je onom ko želi doći kući noću da se najavi supruzi

Džabir ibnu Abdullahi, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: „**Kada se vratiš kući noću ne ulazi supruzi dok joj ne ostaviš vremena da se uredi i počešlja.**“ (Muttefekun alejh)²⁸

²⁶ Bilježi Buharija, br. 4418., i Muslim, br. 716., I ovo je njegova verzija.

²⁷ Bilježi Buharija, br. 1800., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 1928.

²⁸ Bilježi Buharija, br. 5246., i ovo je njegova verzija, i Muslim u Poglavlju o upravi, br. 715.